

တၢ်ဘၣ်တၢ်က့ၤဒီး ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်က့ၤအသီ တုၤဖဲ
(၂၀၁၈)န့ၣ်အပူၤ လၢကီၢ်ပံၤယီၤစၢ်ဖှိၣ်

လၢထံလီၤကီၢ်ပုၤပုၤထုၣ်ပိတဖၣ်အခွဲအယၢ်အဂီၢ်

သန့ဒီးသဲးတဖၣ်

ပွဲၤ (ရိုးရာဝန်းကျင်ဖြင့်တင်ရေးအဖွဲ့)

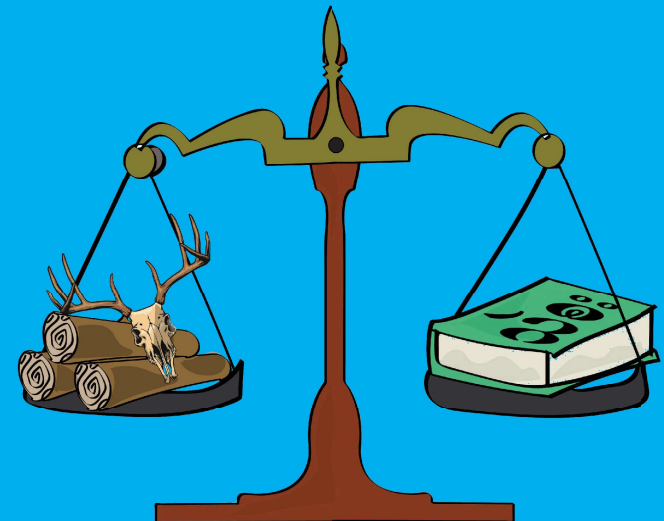
အမှတ် (၆၈၇)၊ ကြို့ကုန်း စလမ်း(တောင်)၊ အရှေ့ကြို့ကုန်း၊ အင်းစိန် - ရန်ကုန်။

ရုံးဖုန်း / ၀၉-၂၅၄ ၂၄၉ ၄၉၄

ဖေ့(စ်)ဘွတ်လိပ်စာ / <https://www.facebook.com/PromotionOfIndigenousandNatureTogether>

အင်တာနက်လိပ်စာ / www.pointmyanmar.org

အီးမေးလ် / point.org.mm@gmail.com

တၢ်ဘၣ်ဘၣ်က့ၤဒီး ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်က့ၤအသီ တုၤဖဲ
(၂၀၁၈)န့ၣ်အပူၤ လၢကီၢ်ပံၤယီၤစၢ်ဖှိၣ်

လၢထံလံၢ်ကီၢ်ပုၤပုၤထုၣ်ပံၤတဖၣ်အခွဲအယၢ်အဂီၢ်

သန့ဒီးသဲးတဖၣ်

နိဒါန်း

တၢ်ဒုၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

ကၢဘျဲးပၤ

- ၁. သဲစးတဖၣ်လၢအိၣ်ပွဲၤဒီဒါဒါပှၤထူလံၤဖိ
တဖၣ်အခွဲးအယၢ် ၁
- ၂. လံာ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါထီၣ်
ဘၣ်ဃး နံၣ်ကယၤ ၂၁ ပုၣ်လိၣ်တၢ်အိၣ်
ဖှိၣ် **FPIC** ၃
- ၃. ပှၤကလုာ်တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သနူ ၇
- ၄. တၢ်ဒီဒါန့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်သုးတၢ်ကျဲၤ
တဖၣ်တၢ်ဆိမိၣ်ပဲာ်ထံန့ဆၢၣ် ခိၣ်ဃၢၤတၢ်
ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဂီၢ် တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်
တဖၣ် ၉
- ၅. ကီၢ်သူလုၤဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သနူ (**KNU
Land Policy**) ၁၄
- ၆. ကီၢ်ပံၤယီၤအတၢ်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၤသဲစး ၂၁
- ၇. ကီၢ်ပံၤယီၤအတၢ်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၤသဲစး
အတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်ဘျၢၤ ၂၆

- ၈. ထံလီၤကီၢ်ပူၤပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အခွဲး ၃၁
 အယၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါတ့ၢ်အီၤလၢ
 ဃံးဃၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်,
 ရိဖိၣ်ဂ့ၢ်ဝီဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အခွဲးအယၢ်
 တဖၣ်အဂီၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ထံကီၢ်ဘီမ့ၢ်တဖၣ်
 အတၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိၣ်(ICESCR)

- ၉. သ့ၣ်ပှၢ်သဲး ၃၆

- ၁၀. ဟီၣ်ခိၣ်လၢအအိၣ်လီၤဟံ, လီၤပျဲၢ်ဒီး ၃၈
 တဘၣ်တၢ်စူးကျိၤဒီးအီၤတဖၣ်တၢ်ပၤဆှၢ
 ရဲၣ်ကျဲၤအီၤအသဲးလၢအဘၣ်တၢ်ဘျီ
 ဘၣ်က့ၤအီၤ(၂၀၁၈)န့ၣ်

- ၁၁. တၢ်ပၣ်ပနီၣ်တၢ်ဂၤဃၢ်န့ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, ...၄၀
 တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ဆၢၣ်ဖိကၢ်ဖိကရၢၢ်ဒီး တၢ်မဲ
 တၢ်မၤပိညါကရၢၢ်တဖၣ်

သံစးအိၣ်ပျီဒီဒၣ်
ပှာထူလံၤဖိတဖၣ် အခွဲးအယၢ်

ထံလီၤကိၤပူၤပှၤထူၤလံၤဖိအခွဲးအယၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး FPIC အတၢ်ပၢ်ဖျါတဖၣ်

သဲးလၢအအိၣ်ပှၤဒိဒိၣ်ပှၤထူၤလံၤဖိတဖၣ် အခွဲးအယၢ်

ဖဲ ၂၀၁၅န့ၣ်, လါဖးတြူၤအါရံၤ ၂၄သီ, ကိၤစၢဖိၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်န့ၣ်လီၤ သဲးလၢအအိၣ်ပှၤ ဒိဒိၣ်ပှၤထူၤလံၤဖိတဖၣ် အခွဲးအယၢ်ဒီး လၢသဲးအံၤအပူၤ, အဆၢဒိၣ်(၄) သဲးနီၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်(၅) ပၢ်ဖျါဝဲလၢ ပှၤထူၤလံၤဖိအလီၤကဝီၤပူၤတၢ်မ့ၢ်မၤ တၢ်တိၣ်ကျဲၤဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိပှၤထူၤလံၤဖိလၢ အအိၣ်ဖဲလီၤကဝီၤတဖၣ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢလၢပှဲၤပှဲၤ န့ၣ်လီၤ.

၅. တၢ်မ့ၢ်ကမၤလီၤကဝီၤ တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်မၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တိၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်တဖၣ်, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်မၤတဖၣ်, တၢ်ထူးထီၣ်စူးကါန့ၣ်ဆၢၣ်ပိးလီၤတဖၣ်, ဖဲပှၤထူၤလံၤဖိတဖၣ်အဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်ဆိအဝဲသ့ၣ်ဒီး မၤဖိးလိၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒီးပှၤထူၤလံၤဖိတဖၣ်, လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ဟီၣ်ကဝီၤအဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ပၣ်ဖျါ
အိၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးန့ၣ်ကယၤခံဆံတၢ်ပုၣ်လိၣ်
ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါ **FPIC**

(၂၀၁၇)နှစ် လါမု(၂၉)သီ, ဖဲ နှ်ပွဲတိန် ဘန်တၢ်မၤ နှ်ကယၤခံဆံတၢ်ပုၣ်လိၣ် ကမ္ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ခံသီတသီအခါ, ဘန်တၢ်တဲဖျါထီၣ်ဝဲဘန်ဃး န့ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢ်ဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ် ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်, ကြးဟံးန့ၢ်ကမ္ပၢ်တၢ်ဘန်သးသန့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး နှ်ကယၤခံဆံတၢ်ပုၣ်လိၣ် ကမ္ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် **FPIC**

တကူၣ်ကီၢ်ဒိၣ်လီၢ်ကဝီၤကိတိၣ်ပဒိၣ်ကရၢအပူၤ ရိဖှိၣ်ဂ့ၢ်ဝီကိတိၣ် အူန့ၣ်ငၣ်လ့ တဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢ, လၢခံတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ရိဖှိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် လီၢ်ခၢၣ်သးပဒိၣ်ဒီး ကီၢ်ဖဲၣ်ပဒိၣ်တဖၣ်အသနၢၣ် လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ တၢ်သးကျဲၤစူးကါ န့ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢ်တၢ်မၤတဖၣ်အပူၤ ကြးထၢန့ၣ်ဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမ္ပၢ်အသနၢၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဖဲတၢ်တိၣ်ကျဲၤအိၣ် လၢတၢ်ကမၤတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်မၤတဖၣ်, လၢပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အိၣ်တၢ် ဆိးတၢ်အလီၢ်ကဝီၤန့ၣ်, တချုးလၢမၤဝဲဒံးဘန်န့ၣ်ကြးကအိၣ်ဒီးလုၢ်လၢ် ဒီးကျိၤကျဲၤလၢကဒုးသ့ၣ်ညါဆိ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘန်ဘန် ဒီးဟံးန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သး တၢ်ဘန်သ့ၣ်ဘန်သးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဒီးလုၢ်လၢ်ကျိၤကျဲၤဒ် န့ၣ်သၢပျၢၤကပူၤဖျဲး ဒီးတၢ်တဘၣ်ဘျိးဘန်ဒါ, တၢ်တဘၣ်လိၣ်ဖိးဒုတဖၣ်

ဒီး အဘျူးအဖိုင်ကအိုင်လၢ ဆၢကတီၢ်လၢအကဟဲတဖၣ်ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤ တၢ်တိၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကကၢ်ကကျၢၤကကဲထီၣ် လိၣ်ထီၣ် လၢခါဆူညါဆၢကတီၢ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ (၂၀၁၇)န့ၣ်, လါမ့ၤ(၂၉)သီ ပုၣ်လိၣ်ကမျၢၢ်တၢ်အိုင်ဖိုင်, လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ န့ၣ်ပုၣ်တီၣ်အခါ, ကီၢ်ပံၤယီၤ သး မ့ၢ်ဒိၣ်ပၣ်ဖျါဝဲလၢ တၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အပူၤန့ၣ်, စံးဝဲဒၣ်လၢ, ပုၤမ့ၢ်မၤ တၢ်တိၣ်ကျဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ တမံၤမံၤန့ၣ်, ပုၤလၢအ အိုင်လၢတၢ်လီၢ်, လီၢ်ကဝီၤအဝဲန့ၣ်ဒီး ပုၤထူလံၤဖိအိုင်ဖဲန့ၣ် တဖၣ်စ့ၢ်ကီၢ်: ကဘၣ်ပိၣ်ထွဲမၤထွဲဝဲ ဒ်တၢ်အခွဲးအယၢ်လၢ အအိုင်ဖျါလၢ **UNDRIP** အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးလၢ အဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢကီၢ်ပံၤယီၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ်ဖဲ န့ၣ်ကယၤခံဆံတၢ ပုၣ်လိၣ်ကမျၢၢ်တၢ် အိုင်ဖိုင်

လၢတၢ်သးကျဲၤပၤဆၢဖံးမၤ န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢအတၢ်ထူးတီၤ တၢ်မၤတဖၣ်အပူၤ ထံကီၢ်ပဒိၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤထံဖိကီၢ်ဖိ အဘၣ် စၢၤ, ကဘၣ်အိုင်ဒီး ထူသနူတဖၣ်လၢအကြးအဘၣ် လၢပုၤဖံး မၤသးကျဲၤအီၤသ့နီၢ်နီၢ်ဒီး “သနူ” တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်တၢ်ပၣ် လီၤလူၤပိၣ်ထွဲအီၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒ်တၢ်ဘျးဒီးတၢ်သိၣ်

တၢ်သီတဖၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤပၣ်လီၤ တ့ၢ်လံၤအီၤ အသးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ထူးထီၣ်စူးကါ န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢအတၢ်ထူးတီၤတဖၣ်အ ခါ, တၢ်မၤတဖၣ်အံၤ ဒ်သးတဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, လီၤကဝီၤထံဖိ ကီၢ်ဖိတဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢလီၤကဝီၤအဝဲန့ၣ်အပူၤ အတၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢတၢ်မၤတဖၣ်အံၤအသိ ထံဖိ ကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်တ ဘၣ်လီၤမၣ်ကွံာ်ဘၣ်. ဒီးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤ တၢ်က မၤဘၣ်အီၤတူၢ်ယံၣ်ခိၣ်ထၢ ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ် အဂီၢ်ဒီး ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်, တၢ် မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်, တၢ်အုၣ်ကီၤကအိၣ်ဝဲအဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဖှိၣ် တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိး လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဝံၤ ကြးလၢပုၤကလူၤ ထွဲမၤထွဲ ဒ်သနူလၢထံကီၢ်ကဒဲကဒဲ အၢၣ်လီၤတူၢ်လိၣ်ပၣ်စၢၤ လံဝဲလၢ **Volunteer**(မုၢ်သးမၤကလီ)တၢ်ဘျၢအသး လီၤတံၢ် လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ ဒ်(UNDRIP) **United Nations Declara- tion of Rights for Indigenous People** ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါပၣ်ဝဲ အသး, ပုၤကဘၣ်ပိၣ်ထွဲမၤထွဲ ဝဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒ်တၢ်နဲၣ်ကျဲ တဖၣ်အသး လၢတၢ်ကအိၣ်ပှိၤ ဒီဒ်ပုၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ် ခွဲးတၢ်ယၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီကလုာ်တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သနူ

ယုသ့ၣ်ညါတၢ်စူးကါ
ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သနူတဖၣ်
လီၤတံာ်လီၤဆးဖီၤ.

ဒီကလုတ်တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်သနူ

ဖဲ(၂၀၁၆)န့ၣ်, လါယနူၤအါရံၤအပူၤန့ၣ်, တၢ်ပၣ်ဂၢၢ်ထူးထီၣ် န့ၣ်လီၤ ဒီကလုတ်တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်သနူ ဒီးလၢသနူအ ဆၢဒိၣ်(၄) သနူနီၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်(၃၃), နီၣ်ဂံၢ်ဖိ (၈)အပူၤန့ၣ် ပၣ်ဖျါ ထီၣ်ဝဲ **FPIC**န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကတြီၤဃၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢ အအိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃး ပှၤတ နီၤနီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပှၤအဖုအကရၢတနီၤနီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဟံးန့ၢ်ပၣ်ဃၢ် ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လီၤအါအါ ဂီၢ်ဂီၢ်အဃိ

(စ) တၢ်မၤတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ပှၤလၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ် ဘၣ် လၢကဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သး, အတၢ်ဘၣ် အသးလၢတၢ်သဘျၢအဂီၢ်, ဒီးတၢ်သမံသမိးခိၣ်ဃၢၤ တၢ်အိၣ်အသး ဒီးဘၣ်ဃးပှၤဂ့ၢ်ဝီအဘျူးအဖျိၣ်အဂီၢ် တဖၣ်.

(f) Conducting free, prior, informed, consent and environment social impact assessment.

တၢ်ဒီဒၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်အသးတဖၣ်အတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲးဒီး ညှိန့ၣ်တၢ်ဆၢတံၣ်ဖဲးမၤကျဲးအကျိၤ
အကွၢ်လၢအဘၣ်ဃး ဒီးတၢ်သမံသမိးခိၣ်
ဃၢၤ တၢ်အိၣ်အသး

Social and environmental (Safeguard for REDD+ Program in Myanmar)

လၢတၢ်ကမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃး REDD+ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ပကဘၣ်လူၤပိၣ်ထွဲမၤထွဲအီၤတဖၣ်လၢ အဘၣ်ဃးဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီ ဒီးခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်အသး

၁-၃ ဖဲတၢ်ပၣ်ဖျိၣ်မၤ REDD+ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အခါ တၢ်လၢကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မၤဟးဂီၤပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လီၢ်, အတၢ်လီၢ်အဆၢဒီးအန့ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢ တၢ်ထူးတီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲအခါ ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ဆိအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒီးဟံးန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သး(FPIC)န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢ ကဘၣ်မၤဃုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁-၃-၁ ဖဲတၢ်ပၣ်လီၤသန့တဖၣ်လၢ အဘၣ်ဃးဒီးREDD န့ၣ် တၢ်မၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်, လီၤဆီဒ်တၢ်ဘၣ်ဃး ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤ အဒုၣ်အဆၢတဖၣ်, အဝဲသ့ၣ်အန့ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢ တၢ်ထူးတီၤတဖၣ် အခွဲးအယၢ်န့ၣ်, သုတဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဂီၢ်, တၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိ အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဒီး ဟံးန့ၢ်အတၢ်

ဘဉ်သး (FPIC)ဒီး တၢ်မၤခံမံၤန့ၣ် တၢ်ကဘဉ်ပၣ်ဖျါပၣ် လီၤဃုၣ်လၢသန့အပူၤတဘျီဃီန့ၣ်လီၤ.

၁-၃-၂ တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအဘဉ်ဃး ဒီးပုၤအါဂၤလၢအဘဉ် ထွဲဒီး FPICတဖၣ်န့ၣ်, ပုၤလၢအဘဉ်ဃးတဖၣ် အနီၢ်ကစၢ် ဒၣ်ဝဲ, ကဘဉ်ဘဉ်အသး ဒီးပၣ်လီၤဝဲလၢ အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ် လီၤ. ဒီးဖဲအပၣ်လီၤဝဲ ဒီးထူးထီၣ်န့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ် ကဘဉ် မၤဃုၣ် ဝဲတၢ်လၢအအိၣ်ဖျါ ဒ်လၢလၢ်အံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

(က) ကဘဉ်ဃုထၢထီၣ်တၢ်ကရၢကရီၤခၢၣ်စး ဘဉ်ထွဲလၢ ကထူးထီၣ်ဘိးဘဉ်သ့ၣ်ညါတၢ်ကစီၣ် မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စး အံၤ လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ.

(ခ) တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အံၤ ကဘဉ်တၢ်မၤအီၤလၢ တၢ်ထံၣ်ဖျါအီၤရဲၣ်ကသ့ၣ်ဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်အဂီၢ်.

(ဂ) တၢ်မၤတမံၤအံၤကဘဉ်ဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကီး ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤ ဒီး ပုၤလၢအဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးညါတဖၣ်အဂီၢ် ဃုၣ်ဒီး ပုၤ လၢ အဘဉ်ထွဲခဲလၢ်အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

၁-၃-၃ ဖဲတၢ်ဟံးပၣ်ဆိပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤအိၣ်ဖဲတၢ် လီၢ်တဖၣ် အတၢ်ဘဉ်အသး(FPIC)န့ၣ် ကဘဉ်မၤဒ်တၢ်ဂ့ၢ် ပၣ်ဖျါလၢလၢ်တဖၣ်အံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

- (က) ကဘန်ဖုံးမာ ဒ်မိုလုဂ်ပရိလ် အလုဂ်လ်ထူသနူအညီ နှိအသိးလီၤ.
- (ခ) ကဘန်ဖုံးမာတၢ်မၤကိးအမံၤဒဲးလၢ တၢ်ကမၤဘန်ဒိဘန် ထံး ဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်လီၤလၢ ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးစူးကါ ဒ် အလုဂ်အလုဂ်အိၣ်ဝဲအသိးတဖၣ်, တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤအဒုၣ် အဆၢတဖၣ်, န့ဆၢဟီၣ်လၢအတၢ်ထူးတၢ်တီၤတဖၣ်
- (ဂ) **REDD+** အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် စးထီၣ် လၢဘန်တၢ်မၤအီၤလံၤလံၤလၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီတက တီၢ်ကဘန်ဖုံးမာဆိကမိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကိးအမံၤဒဲးလၢ တၢ်က မၤဘန်ဒိလီၤကဝီၤပုၤလၢ အအိၣ်ဆိးတဖၣ်အခွဲးအယၢ်.
- (ဃ) ကဘန်ဖုံးမာဒီး စူးကါကျိၤကျဲၤဒ်ပုၤအါဂၤအတၢ်ဘန်သး အသိး

၁-၃-၄ အလီၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်မ့ၢ်ဘန်သုးကစီၤကွံၣ်ဒီး ပၣ် လီၤန့ၢ်က့ၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤ ဖဲတၢ်တိၣ်ကျဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ အလီၤ ဆူတၢ်လီၤအဂၤတတီၤအဃိ ကဘန်ဟံးန့ၢ်ဆိတၢ်ဘန်သ့ၣ် ဘန်သးဒီး ကဘန်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဘန်ဘျိးဘန်ဒါက့ၤ တၢ်လၢ အလိၣ်တဖၣ်လီၤ. ဖဲလၢတၢ်သုးကျဲၤအီၤအခါ -

- (က) ဖဲလၢတၢ်သုးကစီၤတၢ်လီၤတမံၤလုဂ်လ် မ့တမ့ၢ် တၢ် ပၣ်လီၤန့ၢ်က့ၤ တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤတမံၤလုဂ်လ်အခါ

ကဘဉ်တၢ်မၤအိၤဒ်အလီၤပလိၣ်ဒီး **FPIC** အတၢ်ဖံးတၢ်
မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

- (ခ) လၢတၢ်ကသုးကျဲၤတၢ်မၤတဖၣ်အံၤအဂီၢ် ဖဲလၢတၢ်ကွဲး
န့ၣ်တၢ်ဘဉ်သ့ၣ်ဘဉ်သးအခါ ကဘဉ်ကွဲးဒၢန့ၣ်ကျိၣ်စ့ဒီး
တၢ်ဆီၣ်ထွဲကျိၣ်ကျဲၤတဖၣ် လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ ကဘဉ်ကွဲး
ဒၢန့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သုးကျဲၤန့ၣ် ခွဲးယၢ်လၢ ကျိၣ်စ့အတၢ်ဟဲ
န့ၣ် ကျိၣ်ကျဲၤအဂုၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကိတ်သုလ္လုဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ်သနူ
(KNU Land Policy)

ကီၢ်သုလုၤဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်သန့ (KNU Land Policy)

လၢကီၢ်သုလုၤအတၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်သန့အပူၤ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သုးကျဲၤဟေၣ်အတၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်န့ၣ် ပၤဖျါဝဲဘၣ်ဃး လၢအမ့ၢ် တၢ်တၢ်ပီၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိဆူ ပှၤကမၤထံဖိကီၢ်ဖိဒီး ဟံးန့ၢ် တၢ်ဘၣ်သး (FPIC)အဂ့ၢ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

၁-၄-၁၃ တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဆိတၢ်ဘၣ်အသး ဒီးတၢ်ပျဲလၢတၢ် သဘျၢအပူၤ (Free, Prior and Informed Consent -FPIC) အံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ် - ကမၤလၢ အအိၣ်ဆိးလၢလီၤကဝီၤအပူၤတဖၣ်, အစံၣ်အပျီ, အခုးအသံၣ်, အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ မ့တမ့ၢ် အဟီၣ် လၢအတၢ်ထူးတီၤတဖၣ်အဖီခိၣ် တၢ်လၢကဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ဒီး ကကဲဘျူးကဲဖျိၣ်ခံမံၤလိာ်အဂီၢ် အိၣ်ဒီး တၢ်အခွဲးအယၢ်လၢ ကဖံးမၤသကိး ဒီးဆၢတဲၣ်ပၤလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃး FPIC တၢ်အခွဲးအယၢ်လၢ လီၤကဝီၤပှၤ ထူလံၤဖိအခွဲးအယၢ်အဂီၢ် ဘၣ်တၢ်ပၤဖျါတ့ၢ်လံအီၤလၢ ဘီၤမ့ၢ်စၢဖျိၣ်လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ (UNDRIP) အပူၤလံဒီး ဘၣ်တၢ်ပၤဖျါစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ ထံကီၢ် ကဒဲကဒဲအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ် အသဲးအပူၤလံန့ၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခါ အခီပညီမ့ၢ်ဒၣ် ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိလၢ ဘၣ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်ကီ တၢ်ခဲလၢအအိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖျိလၢ ထံကီၢ်အတၢ်တိၣ်ကျဲၤတၢ်ဖံး တၢ်မၤတဖၣ်အခါ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အသးလၢကတူၢ်လိာ်တၢ်တိၣ် ကျဲၤအံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ကတြီဝဲဒီးတတူၢ်လိာ်ဝဲအခါမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်

တဘဏ်အိတ်ဒီး တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးအဝဲသ့ၣ် ဒီး တၢ်သုးကျဲၤဆိလၢ အဝဲသ့ၣ်တဘဏ်အသးတဖၣ်န့ၣ်ဘဏ်. ဒီး တၢ်တဘဏ် မၤဆူၣ်မၤစိးအီၤ တုၤဒၣ်လဲၣ်တတူၢ်လိာ် တၢ်တိာ် ကျဲၤအံၤအိတ်ဝဲတသ့ဘဏ်လီၤ. တချုးလၢတၢ်စးထီၣ်ဖံးထီၣ်ဖီၣ် ထီၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤန့ၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘဏ်ထွဲလိာ်အသး ခဲလၢာ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဘဏ်သ့ၣ်ညါပာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ကစီၣ်ဘဏ်ဃး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ ဆူပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ အအိတ်န့ၣ်ကဘဏ်အိတ်ဒီး တၢ်ခံကွၢ်စိၤကွၢ် တၢ်သမံသမိးလီၤ ဆိ ဒီးကဘဏ်ဒုးသ့ၣ်ညါဝဲခိဖျိလၢကျိၣ်တၢ်ကတိၤဒီး ကျိၤကျဲ လၢအကြားဝဲဘဏ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သးလီဝဲဒီး ဃုထီၣ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ ဘဏ်ဃးဒီးသဲစးတဖၣ် ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘဏ်တၢ် သ့ၣ်ညါနီၤပာ် အကျိၤအကျဲန့ၣ် တၢ်ကဘဏ် ဟ့ၣ်မၤစၢၤအီၤ န့ၣ်လီၤ. **FPIC**န့ၣ် လၢတၢ်ဆၢတဲာ်ပာ်လီၤတၢ်ဘဏ်ဃး တၢ် လၢအကဘဏ်ဒိထံဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢအကဲဘျူးကဲဖျိၣ် လၢထံဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်, ကဘဏ်ပျဲဝဲ ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ် ယာ်လၢ ကအိတ်ဖျိၣ်ရိဖျိၣ်တၢ်ပီၣ်သကိး, ဆၢတဲာ်ပာ်လီၤသကိး တၢ်လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ကဘဏ်ပျဲဝဲဒ်သိး ကဆၢတဲာ်ပာ်လီၤဝဲ ဒ် အမိၢ်လုၢ်ပာ်လၢထူသနူ အသိးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

၃. ၅. ၇ တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ လၢအမ့ၢ်ပုၤအါဂၤ အတၢ်, လၢအဘဏ်ဃးဒီးပုၤအါဂၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်လီၢ်အဝဲအံၤ အကူၣ်အက့တခီ, ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ တၢ်မ့ၢ်

မအိန်ထီန့် တၢ်ဂၤထီန့်ပသီထီန့် တၢ်တိၣ်ကျဲၤ(မ့တမ့ၢ်) တၢ် ဘျၢလီၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဃိ တဘၣ်စူးကါ တၢ်လၢကမၤဘၣ်ဒိ ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ် နူသဝီတၢ်ကရၢကရိ အတၢ်ဘၣ်အသး လၢ တအိန်ဒီး **FPIC**ဘၣ်.

၃. ၆. ၂ ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်လၢ တၢ်ပၤယၢ်ဒီးထုးသံးအိၤ (**Reserved Land**) – ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်အံၤ, အခဲအံၤ (မ့တမ့ၢ်) လၢခံန့ၣ်, ကမ့ၢ် ဝဲဒၣ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤလၢ ကညီသ့ၣ်ပှၢ်ဝဲၤကျိ(**KFD**) အတၢ် ပၤယၢ်ပၤပနီၣ်အိၤ လၢကကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်စၢၤဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် ကဝီၤလၢ သ့ၣ်ပှၢ်လၢတၢ်ပၤယၢ်အိၤ (သစ်တောကြိုးဝိုင်း) သ့ၣ်ပှၢ်လၢတၢ်တပၤယၢ်ဒီးဘၣ်အိၤတဖၣ်, သ့ၣ်ပှၢ်လၢတၢ် ပၤယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်ဒီး ပှၢ်ကလုၣ်အသ့ၣ်ပှၢ် ကရၢၢ်ကျိး တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ လၢအဘၣ်တၢ်ပၤယၢ် ပၤပလီၢ်အိၤအံၤ မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ လၢအဘၣ်တၢ်ပၤယၢ် ပၤပလီၢ်အိၤန့ၣ် မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢအရူဒိၣ်ဒီးကဲဘျူး လၢထံဖိကီၢ် ဖိအတၢ်အိၣ်အသးဂ့ၢ်ဝီ, ထံနိကျိၤကျဲဂ့ၢ်ဝီ, န့ဆၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ် သးသမူ ကလံၤသီၣ်ဝီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲကဲဘျူးလိၣ်သး ဂ့ၢ်ဝီတ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤလၢအဘၣ်တၢ် ပၤပလီၢ်အိၤတဖၣ်အံၤ ခိဖျိလၢလီၢ်ခၢၣ်သးဟီၣ်ခိၣ်စံၣ်ပျီၣ်ခး သံၣ်ကမံးတံၣ် ဒီးမိၢ်လုၢ်ပၤလၢခိၣ်နၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ပၤဒိၣ်ပး ကဲအိၤတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်အသး **FPIC** မ့တမ့ၢ် နူသဝီစံၣ်ပျီၣ်ခး သံၣ်ကမံးတံၣ် အတၢ်ဆၢတဲၣ်ပၤလီၤအဖိခိၣ် ကဘၣ်တၢ်စူး

ကါအီ၊ လာကကဲဘျူးကဲဖိုင်လာ ပှာဂီၢ်မုၢ်ကမုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်
 လီၤ. ဒ်တၢ်လာအဘၣ် ဃးဒီး **KFD**အတၢ်ဘျၢတဖၣ်အသိး၊
 မ့မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်ဆၢတဲၣ်အီၤညီ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီမ့ၢ်
 တအိၣ်လၢ တၢ်အိၣ်အသးအဖီခိၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဆၢတဲၣ်ပၣ်
 လီၤအီၤလၢ လီၢ်ခၢၣ်သးဟီၣ်ခိၣ်စံၣ်ပျီၤခးသံၣ်ကမံးတံၣ် အိၣ်
 ဃုၣ်ဒီး မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢခိၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဒုသဝီဟီၣ်ခိၣ်စံၣ်ပျီၤခး
 သံၣ်ကမံးတံၣ် အတၢ်ဘၣ်သး **FPIC**ဒီး ကဘၣ်အိၣ်ဃုၣ်စ့ၢ်ကီး
 ဒီးတၢ်ကဲဘျူးကဲဖိုင်လာထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်ရူလိၣ်ဘၣ်ထွဲဂ့ၢ်ဝီ,
 ထံနိကျိၤကျဲ န့ဆၢၣ်သ့ၣ်ပှာၢ်တၢ်သးသမူ, ကလံၤသီၣ်ဝီၤ အ
 တၢ်ဘၣ်ထွဲကဲဘျူးလိၣ်သးဂ့ၢ်ဝီဒီး တဘၣ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးစ့ၢ်ကီး
 တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဖီခိၣ်, ဟီၣ်
 ခိၣ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်အံၤ လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖျးတၢ်အဂီၢ် တၢ်ဆၢ
 တဲၣ်ပၣ်လီၤန့ၣ်အီၤဆူ ပှာထံဖိကီၢ်ဖိလၢ အကြားအဘၣ်ဒီး ပှာ
 ကမုၢ်အတၢ်ကရၢကရိလၢ အကြားအဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ် သ့ဝဲ
 န့ၣ်လီၤ.

၃-၉-၁၀ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိလၢတၢ်သဘျုအပူၤ ဒီးတၢ်ဘၣ်အ
 သးတၢ်ပျဲ **FPIC**မ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ်, ပှာထံဖိကီၢ်ဖိ, ပှာကမုၢ်အ
 ကျါဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢတဒုၣ်ဘၣ်တဒုၣ် (မ့တမ့ၢ်) ပှာကမုၢ်အဖု
 အဂီၢ်, ကရၢကရိဒုသဝီအဂီၢ်, အတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ် ဟီၣ်ခိၣ်
 ကပံၣ်အခွဲးအယၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့ ဒီးဘၣ်တၢ်မၤနၢၤမၤဃၢ်
 အီၤတတီတလီၤသ့ဝဲအဃိ, တၢ်ဘျၢလီၤတၢ်ဖံးတၢ် မၤတမံၤ

ဂုဏ်တံတံ (မုတမု) တၢ်တံၢ်ကျဲၤအတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် တၢ်တပျဲၤမၤအိၤဆူညါလၢၤဘၣ်. ပှၤထံဖိ ကီၢ်ဖိအဂီၢ် တၢ်မ့ၢ်တဒုးသ့ၣ်ညါဆိအိၤ လၢတၢ်သဘျုးအပူၤ ဒီးမ့ၢ်တဘၣ်အသးဒီးတတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်, လၢတၢ်ဘျုးလီၤ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ (မုတမု) တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်တံၢ် ကျဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤအယိ တၢ်တဘၣ်မၤဆူၣ်မၤစိး, မၤတတီတ လီၤအိၤလၢ ကဘၣ်သးအလီၢ်အကျဲဘၣ်. တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဒ်သိး တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်တၢ်ပာ်ကတီၢ်ကွံာ် အိၤလၢကမၤကဒီးတၢ် ဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ခၢၣ်သးဟီၣ်ခိၣ်စံာ်ပျီၣ်ခးသံၣ်ကမံးတံာ်, ဒုသဝီပှၤဂီၢ်မ့ၢ်ဒီးမိၢ်လုၢ်ပာ်လၢ ခိၣ်နီၤတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်အသး မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒီး, **KNU**အတၢ်သမံသမိးနီၤဖးပဲာ်ဖး ခံကွၢ်စီၤကွၢ်ဆိ လၢအဘၣ်ဃးဒီး န့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်အသး ဒ်ညီနီၤတၢ် ဆၢတဲာ်ဖံးမၤကျဲၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အသိး, အစၢမ့ၢ်ဟဲထီၣ် လၢကဲဘျုးကဲ ဖျိၣ်ဝဲဒီး, ဒ် (**KNU** အတၢ်သမံသမိးခံကွၢ်စီၤကွၢ် တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်တံၢ်ကျဲၤ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် အထူသန့အသိး) မ့ၢ်သမံသမိးဝဲဝံၤဒီး အုၣ်အသးလၢကြးဝဲ ဘၣ်ဝဲဒီး, မ့ၢ်မၤန့ၢ်စ့ၢ်ကီး လံာ်အုၣ်အသးကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ “**KNU** တၢ်ဒိဒၣ်ကွၢ်ထွဲမၤဂုၤထီၣ်ခိၣ်ဃၢၤဝးတရံး တၢ်အိၣ် အသးကမံးတံာ်(**KNU EPC**)န့ၣ်, တၢ်ဘျုးလီၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ (မုတမု) တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် တၢ်တံၢ်ကျဲၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤ တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ပျဲၤကဒီးအိၤ လၢကမၤကဒီးတၢ်ဖံးတၢ် မၤဆူ ညါန့ၣ်လီၤ.

၄-၁-၄ လာသနူအံအပူ၊ ဟိန်ခိန်လီလါဘန်တင်မေဖျါထိန်
အီ၊ ဒ်သိးတင်ကပပ်လီနုက့အလီအကျဲအဂီ (မ့တမ့)၊
တင်ကလွဲလီဟ့န့က့ဆူပူအဂါအခါ နကဘန်ဒါနုဆိကမိန်
KNUခိန်နုပဒိန်တဖန်ကဘန်ဆိကမိန် တာန်ပိန်ဆာတဲင်ဝဲ
ဃုန်ဒီး ပုလါအဒီးနုတုတင်ပျဲလါ အပူကွံင်တဖန် တင်လါ
ကမေဘန်ဒါအီ၊ ဒီးကဘန်ဟံးနုအတင်ဘန်သး **FPIC**ဖဲတချုး
တင်တိန်ကျဲစးထိန် (မ့တမ့) သဲစး (မ့တမ့) တင်ဟံးနုတင်
ပာတင်ပြဲအခါနုလီ၊ ကရဲင်လီသုးကျဲလီ၊ တင်တာန်ပိန်
တာန်ပိဒီး တင်ဆာတဲင်တင်မေကိးအမံဒဲး မ်သုတအိန်ဒီးတင်
တြီမေတံင်တင်တဖန်ဒီး ကမေဖျါထိန်တင်မေအက့အဂီဒ် ထံ
ကီကဒဲကဒဲတင်ခွဲးတင်ယပ် တင်အိန်အသး အခိန်ထံးခိန်ဘိ
အသိးနုလီ၊

ကိတ်ပံ့ယိတ်ဘျာလိတ်ဖိတ်မသ်စး

ကိတ်ပံ့ယိတ်ဘျာလိတ်ဖိတ်မသံစး

ကိတ်ပံ့ယိတ်ဘျာလိတ်သံစး ဖဲ၂၀၁၆န့ၚ်, လါအိးကထိဘာၚ်
၁၈သီ အပူၤ

၃၆. ပုၤလၢအဘျာလိတ်စ့မိတ်ပုၤအံၤ ဒ်သံစးတၢ်ဘျာပၤဖျါဝဲ
အသိး ကဘၚ်ဆုၤထီၚ်တၢ်ဖိတ်မၤလၢလၢတဖၣ်အံၤ ဆူခိၣ်
မံးရၣ်ဝံၤ, ဖဲလၢဒီးန့ၚ်တၢ်ပျဲအဆၢကတီၢ် ကဘၚ်ဘျာလိတ်စ့
မိတ်ပုၤန့ၚ်လီၤ.

- (က) တၢ်ဘျာလိတ်စ့မိတ်ပုၤအဂီၢ် ကဘၚ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတ်မၤကျဲ
ကူၣ်နၢၤအရ့ၣ်ဒိၣ်လၢထံကိတ်အဂီၢ်.
- (ခ) ကဘၚ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတ်မၤအကလုၢ်လၢ တၢ်ဘျာလိတ်စ့မိတ်
ပုၤအခိၣ်ထံအါအါဂီၢ်ဂီၢ်.
- (ဂ) ကဘၚ်မ့ၢ်တၢ်ဘျာလိတ်ဖိတ်မၤလၢ အကဲဘျးကဲ
ဖျိၣ်လၢန့ၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်အသး ဒီးပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢအ
အိၣ် လၢလီၢ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်.
- (ဃ) ကဘၚ်မ့ၢ်တၢ်ဘျာလိတ်စ့မိတ်ပုၤလၢ တၢ်စူးကါထံကိတ်ပဒိၣ်
အဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၚ်တဖၣ်အဂီၢ်.
- (င) ကဘၚ်မ့ၢ်တၢ်ဘျာလိတ်စ့မိတ် ပုၤလၢထံကိတ်ပဒိၣ်ပၤပနီၣ်
ဝဲလၢကဘၚ်ဆုၤထီၚ်ဝဲဆူခိၣ်မံးရၣ်အဂီၢ်.

(ဆ) တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ကဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၢ်န့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢ အန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကမၤအိၤခိၣ်ဖျါ လၢသဲးစးဒီးလံာ်ဃံးဃာ်အတၢ်ပၣ်ဖျါ လၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဃုထံၣ်န့ၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ် ထူးတီၤ, တၢ်မၤကွၢ်ထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်, ဒီးထူးထီၣ်န့ၣ်ဆၢၣ် ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ထူးတီၤန့ၣ်လီၤ.

၄၁. တၢ်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ လၢတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အိၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဖံး တၢ် မၤလၢတၢ်တပျဲမၤအိၤ ဒီးတြီအိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(က) တၢ်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အဟဲစိၣ် (မ့တ မ့ၢ်) ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အလီၢ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်စုၣ်တၢ် ပျၢၣ်ဆူထံၣ်ကိၢ်အပူၤခိၣ်ဖျါလၢ တၢ်လၢအစူးကွံာ်ဝဲသ့ၣ်တ ဖၣ်လၢ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဃိတဖၣ်.

(ခ) တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအတပညိၣ်ကွၢ်စိဝဲလၢ တၢ်ဃုထံၣ် သ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဖံး တၢ်မၤလၢအဟဲစိၣ် ကသံၣ်ကသီ, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အ ကျိၤအကျဲ, တၢ်ပိးတၢ်လီလၢ တၢ်စူးကါအိၤအခွဲးအယၢ် တအိၣ်ဒံးဘၣ်တဖၣ်, တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢတၢ်ကဘျၢဒိၣ် ထီၣ်အိၤ အခွဲးတအိၣ်ဒံးဘၣ်တဖၣ်, လၢအဟဲစိၣ်တၢ်မ့ၢ် တၢ်ဘိလၢတၢ်ကသ့ၣ်အိၤ အခွဲးအယၢ်တအိၣ်ဒံးဘၣ်တ

ဖန် ဆူထံလိင်ကီပူ၊ လာထံဂကီဂကအပူ လာတဂ်တ
ပပ်ဂဂ်ပပ်ကျာအီ လာတဂ်စူးကါ အီတသ့ဒံးတဖန်.

(ဂ) တဂ်ဘျာလီစ့မိပို တဂ်ဖံးတဂ်မလအကမဘန်ဒိ
ဘန်ထံး, ထံလိင်ကီပူပူထူလံဖိတဖန် အတဂ်ဆဲး
တဂ်လဒီး အလုဂ်အလုဂ်ထူသနူတဖန်.

(ဃ) တဂ်ဘျာလီစ့မိပိုအတဂ်မလအကမဘန်ဒိ အဒုးကဲထီဂ်တဂ်ဘန်
ယိဂ်ဘန်ဘီတဂ်ပျံတဂ်ဖူးလာထံဖိကီဖိ အဂီတဖန်.

(င) တဂ်ဘျာလီစ့မိပိုအတဂ်မလအကမဘန်ဒိ, မဟးဂီ
ခိဂ်ဃာတဂ်အိဂ်သးဒီး န့ဆာဂ်ထံနိသ့ဂ်ပို, တဂ်သးသမူ,
ကလံသိဂ်ဝီအတဂ်ဘန်ထွဲကဲဘျူးလိဂ်သးဂ့ဝီ, ဒိဂ်ဒိဂ်
မုဂ်မုဂ်တဖန်.

၄၅. ဖဲခိဂ်မံးရှုဂ်ကွဂ်ကဒါသမံသမိးက့, သဲစးနီဂ်ဂံဒိဂ် ၄၄
န့ဂ်ပပ်ဖျါဝဲလာ, ဒ်သိးကီစာဖိဂ်ပဒိဂ် မတ့ဂ်ပပ်ဝဲဘန်ဃး တဂ်
ကူဂ်တဂ်ကဒီး ထံဂကီဂက, ဒီးတဂ်ဘျာလီစ့မိပိုအဂ့ဂ်အ
ကျါတဖန်အဖိခိဂ် တဂ်စံဂ်ညိဂ်အာဂ်လီပပ်တ့ဂ်ဝဲတဖန် သုတ
လဲကမူကမုဂ်တဂ့အဂီ လာတဂ်ပပ်ဒိဂ်ပးကဲတဂ်အံအဂီ,
ပဒိဂ်အဝဲကျါ, ပဒိဂ်ပပိုအတဂ်ကရကရိတဖန်ဒီး ပုလအ
ကူဂ်ကဖံးမတဂ်လာ အတမုဂ်ပဒိဂ်တဖန်ကဘန် အိဂ်ဖိဂ်ရိ
ဖိဂ်တဂ်ပိဂ်ကတိသကိးဒီးမာ ဘန်လိဂ်ဖိးဒု ဝဲဒဂ်န့ဂ်လီ.

၄၆. ခိဉ်မံးရှုဉ်အံၤ, လၢထံကိဉ်ဒီးထံဖိကိဉ်ဖိတဖဉ်အတၢ်ဘံဉ် တၢ်ဘၢအတၢ်အိဉ်သး, အတၢ်ဖံးအိဉ်မၤအိဉ် အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ အတၢ်အိဉ်သး, ခိဉ်ဃၢၤအတၢ်အိဉ်သးဒီး ထံဖိကိဉ်ဖိအဘျး အဖျိဉ်ဂ့ၢ်ဝီအဖိခိဉ်, တၢ်ဘျးလီၤစ့မိဉ်ပုၤအတၢ်မၤဒိဉ် တဖဉ် လၢအဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်မၤအသးဒိဉ်ဒိဉ်မုၢ်မုၢ်တဖဉ်အဂီၢ်, ဖဲအ ကထုးထီဉ်ဟ့ဉ်လီၤ တၢ်ပျဲလၢကမၤတၢ်အဂီၢ်အခါ ထံကိဉ် ကိဉ်စၢဖျိဉ်ပဒိဉ်ပပုၤတဖုအံၤ ကဘဉ်ဟ့ဉ်ထီဉ်ပၤဖျါဝဲ ဆူကိဉ် စၢဖျိဉ်ဘျိဉ်ဒိဉ် ဒ်သးတၢ်ကပၤဂၢ်ပၤကျၢၤအိၤ အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ကိတ်ပံ့ယီတက်ဘျာလီသ်စးတက်သိဉ်တက်သီတက်ဘျာ
(Myanmar Investment Rules)

အဆာဒိဉ် (၁၆)
ပှၤလၢအဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အမူအဒါ

၆၅. ပှၤလၢအဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်န့ၣ်

(က) ကဘၣ်ပၣ်ဒိဉ်ပးကဲပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်လၢ အအိဉ်လၢထံ
ကိၢ်အပူၤအလုၢ်အလၢ်, အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, မိၢ်လုၢ်ပၢ်
လၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(ဆ) ဒီဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှၢ်အပိၣ် ခိဉ်ဃၢၤ
တၢ်အိဉ်အသးဒီး ထံဖိကိၢ်ဖိအတၢ်အိဉ် အသးဂ့ၢ်ဝီတဖၣ်
ဒီး ထံဖိကိၢ်ဖိအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်န့ၢ်သါတဖၣ် အ
သုတဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, ဘၣ်အဘၣ်သိဒီးဟးဂီၤကွံာ်တဂ့ၤ
အဂီၢ် ကဘၣ်ပိၣ်ထွဲသဲးလၢအအိဉ်ပၣ်တ့ၢ်လံတဖၣ်, ဒီး
သဲးတၢ်ဘျၢတၢ်သိဉ်တၢ်သိတဖၣ်, ညီန့ၢ်တၢ်ဆၢတဲာ်
ဖံးမၤကျဲအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် ဒီးအဖံးမၤပိၣ်ထွဲမၤတၢ်န့ၢ်
ကဘၣ်တုၤထီဉ်ဘးဝဲၤ တုၤလၢနီဉ်ထီဉ်လၢအကြားအဘၣ်
ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ဒ်ထံဂၤကိၢ်ဂၤတဖၣ်ပိၣ်ထွဲမၤထွဲတ့ၢ်လံ
ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

(၅) မှီလှာနွဲ့ဘန်လံတင်ကလုလှာ ကဖံးတင်မတင်အဂီၢ် (မ့တမ့ၢ်)နွဲ့ဘန်ဃုၣ်လၢကမတင်အဂီၢ် တင်ပၣ်ဂၢ်ပၣ် ကျၢၤလံအဃိ လၢကဖံးထီၣ်ဖီၣ်ထီၣ်တင်မအဂီၢ် စးထီၣ် တင်မအခါ, ကဘန်မတင်မတဖၣ်ထဲ လၢအတင်ဘန် ထွဲ အိၣ်ဒီး အတင်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှီၣ်အတင်မနွဲ့လီၤ. တဘန်ကျိကွံၣ်သ့ၣ်ပှီၣ်လၢ အတင်ဘန်ထွဲတအိၣ်ဒီး အဝဲ အတင်ဖံးတင်မဘန်. ဒီးတဘန်ခူၣ်ထူးထီၣ်စ့ၢ် ကီးဟီၣ် ခိၣ်အတင်ထူးတီၤတဖၣ်လၢ အတင်ဘန်ထွဲတအိၣ်ဒီး အဝဲအတင်ဖံးတင်မနွဲ့ဘန်. မှီမတင်တဖၣ်နွဲ့ဒီး မှီမဘန်ဒိဘန်ထံးဘန်, ခိၣ်ဃၢၤတင်အိၣ်အသးဒီး တင်ရူ လိၣ်ဖံးမၤဂ့ၢ်ဝီနွဲ့, တင်လၢအလီၤမၤဟးဂီၤကွံၣ်တဖၣ် အလုၢ်အပူၤလၢအကြးအဘန်ကတၢ် ကဘန်လိးက့ၤ ဝဲဆူ ပှၤလၢအဘန်ဒိဘန်ထံးအအိၣ်နွဲ့လီၤ.

(၈) တင်ဘျၢလီၤစ့မိၢ်ပှီၣ်အတင်ဖံးတင်မ လၢအလီၢ်အိၣ်လၢ တင်ကဘန်သမံသမိးခံကွၢ်စီၤကွၢ်အီၤဘန်ဃး တင်ပၢၤ ဃၣ် ခိၣ်ဃၢၤတင်အိၣ်အသးသဲစးဒီး တင်သမံသမိး ဘန်ဃးခိၣ်ဃၢၤတင်အိၣ်အသး အတင်ဘန်ဒိဘန် ထံးညီ နှီတင်ဆၢတဲၣ် ဖံးမၤကျဲအကျိၤအကွၢ်အဖီခိၣ် ကဘန် ဟံးနှီဆိတင်ပျဲတဖၣ်, တချုးအမတင်သမံသမိး ခံကွၢ် စီၤကွၢ်တင်နွဲ့ ကဘန်ဟံးနှီဆိခိၣ်မံးရျၢၣ်အတင်ပျဲ (မ့ တမ့ၢ်) ကမတင်အဂီၢ် တင်ပျဲလၢအဘန်တင်ပၣ်ဂၢ်ပၣ်

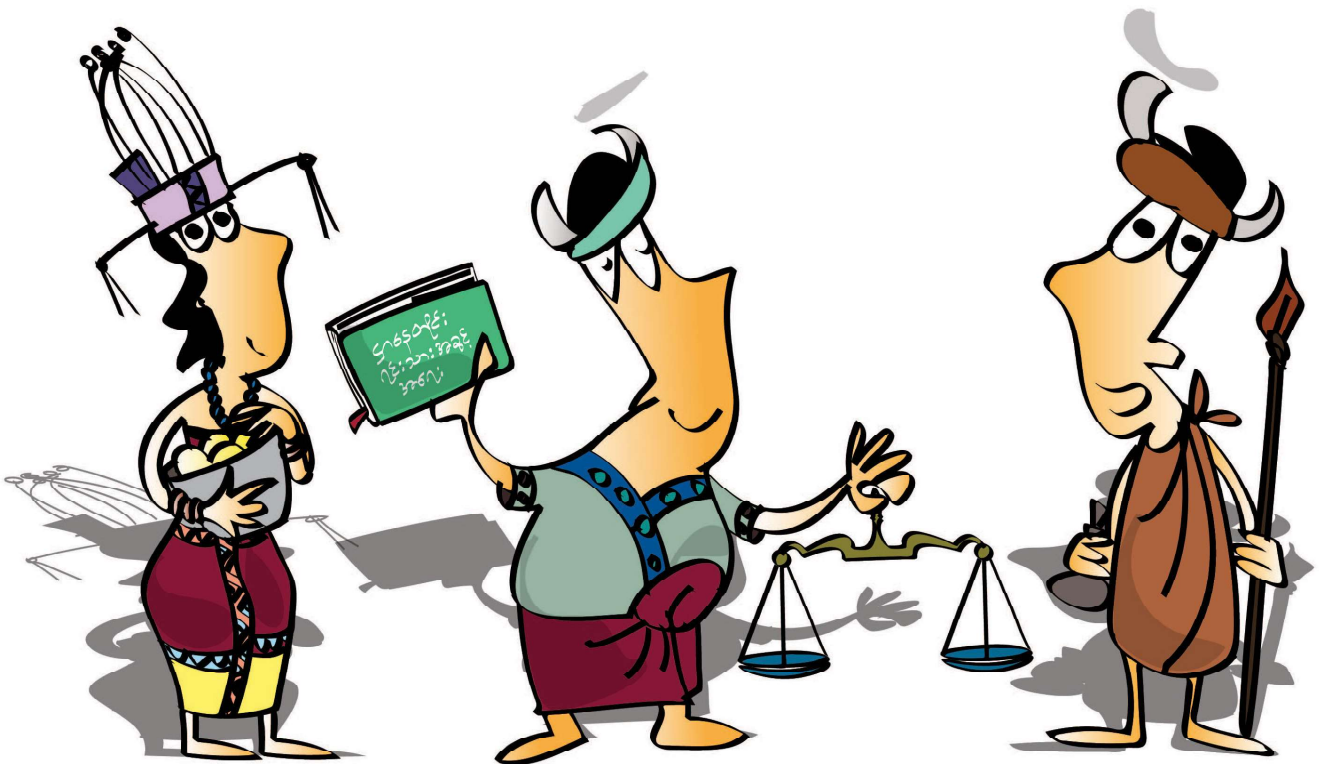

ကျားအံ၊ ဖဲအဖံးတၢ်မၤတၢ်ဒီး စိၤဆၢကတီၢ်အပူၤ၊ တၢ်
ကဘၣ်ခံကွၢ်စိၤကွၢ် သမံၤသမိးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးခိၣ်
ဃၢၤတၢ်အိၣ်အသး ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်ရူၤလိၣ်ဖံး
မၤဂ့ၢ်ဝီဒိတဆၢကတီၢ် ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဖျါ
ထီၣ် အသးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အိၤဆူ ခိၣ်မံး
ရှၢၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

**ကိုပံ့ပိုးတော်ဘျာလီစုမိပျာ်သဲစး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျာ
အံၤ ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ပၣ်ဖျါအီၤခီဖျါလၢ တၢ်တိၣ်ကျဲၤဒီး ကျိၣ်စ့
ကိတိၣ်ဝဲၤကျိၤ ဖဲ(၂၀၁၇)န့ၣ်, လါမၢ်ရှး(၃၀)သီန့ၣ်လီၤ.**

၆၁. ခိၣ်မံးရှၢၣ်အံၤ ဖဲသမံသမိးခံကွၢ်စီၤကွၢ်က့ၤလံၣ်ဆုၤထီၣ်
အခါ အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ ကဘၣ်အိၣ်ဖျိၣ် တၢ်ပီၣ် ကတိၤသကိး
ကူၣ်ဆးသကိးတၢ်ဒီး ပဒိၣ်အဝဲၤကျိၤတဖၣ်, ပဒိၣ်ပပုၢ်အတၢ်
ကရၢကရိတဖၣ်သ့ဝဲဒီး, ပဒိၣ်အဝဲၤကျိၤ, ပဒိၣ်အတၢ်ကရၢက
ရိတဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဒ်အ
မ့ၢ်နီၣ်တဂၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်အဂံၢ်ထံးဂုၤဂၤတဖၣ် ဆူခိၣ်မံးရှၢၣ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျာလီၤစုမိပျာ် အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအံၤ အတၢ်ဘၣ်
ထွဲမ့ၢ်အိၣ်ဒီး သဲစးအိၣ်ပျါဒီဒၣ် ပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်အခွဲးအယၢ်
အခါ ခိၣ်မံးရှၢၣ်အံၤ ဒ်တၢ်မၤအက့ၢ်အဂီၤ အကူၣ်အက့ၢ်အခီတ
ခါအသိး (မ့တမ့ၢ်) လၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ပျဲအဂီၢ် ဒ်တၢ်ဂ့ၢ်
လၢကြးဒၢန့ၣ်ဆိကမိၣ် တခါအသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်
တၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်လီၤဆီ ဒီးလီၢ်ကဝီၤလၢအဘၣ်ထွဲ (မ့တမ့ၢ်)
ကိုစဲၣ်အပဒိၣ် (မ့တမ့ၢ်) ပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
တဖၣ်ဒီး ဘၣ်ဟံးန့ၢ် အလီၢ်အိၣ်/တအိၣ်လၢ အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်
ပၣ်သး, အတၢ်ဘၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဃံးဃာ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်လာ် တၢ်မၤအိၤလာ်
 ထံကိာ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤဘၣ်ဃး တၢ်ကူၣ်လံၤမၤကၤ,
 တၢ်ရူၤလိာ်ဘၣ်ထွဲဂ့ၢ်ဝီ, လုာ်လၢ်တၢ်ဆံးလၤအခွဲးအယာ်
 (ICESCR) ပှၤထူလံၤဖိလာ် အအိၣ်လာ်လိာ်ကဝီၤပူၤ
 အဂီၢ်တၢ်အခွဲးအယာ်တဖၣ်လာ် အဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအိၤ
 လာ်လံာ်ဃံးဃာ် (ICESCR) အပူၤ

ထံကီၢ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤတၢ်ကူၣ်လံၤမၤကၤ, တၢ်ရူလိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ, လုၢ်လၢၢ်တၢ်ဆဲးလၢအခွဲးအယၢ်အဂီၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤလံၣ် ဃံးဃၢ် (ICESCR)အပူၤ တၢ်လၢအပၣ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃး လီၢ် ကဝီၤပူၤထူလံၤဖိတဖၣ်အခွဲးအယၢ်

(ICESCR)မ့ၢ်လံၣ်ဃံးဃၢ်တဘျီလၢ ကီၢ်ပံၤယီၤထံကီၢ် အၢၣ်လီၤတူၣ်လိၣ်အိၤ ဒီးဆဲးလီၤမံၤတၢ်ပနီၣ် လၢကပိၣ်ထွဲမၤ ထွဲၣ်ICESCR အတၢ်ပၣ်ဖျါတဖၣ်လၢထံကီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

(OHCHR 2009b: Paragraph 36) ထံကီၢ်လၢအတူၢ် လိၣ်ပၣ်လံၣ်ဃံးဃၢ် (ICESCR) တဘျီအံၤ ဘၣ်ဃးလီၢ်က ဝီၤပူၤထူလံၤဖိအခွဲးအယၢ်တမံၤမံၤန့ၣ် ကဘၣ်ပၣ်ဒိၣ်ပးကဲ **FPIC** တၢ်ဘျါတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိ ပူၤ ထူလံၤဖိလၢတၢ်သဘျါ အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်ပိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၣ်ပူၤဂီၢ် မ့ၢ်အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သး အတၢ်ဘၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်**(OHCHR 2009b: Paragraph 37)** ပၣ်ဖျါဘိးဘၣ်သ့ၣ် ညါလၢလံၣ်ဃံးဃၢ်အပူၤအသိး, တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိဒီးတၢ် ပိၣ် လၢတၢ်သဘျါအပူၤ ဒီးတၢ်ဟံးန့ၣ်ပူၤဂီၢ်မ့ၢ်အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သး အတၢ်ဘၣ်အသး လၢအမ့ၢ် **FPIC** အတၢ်ဘျါလၢ အဘၣ်ဃး ဒီး (ICESCR) အံၤဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ် ဖဲတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သး တဖၣ်အတၢ်ပၣ်ဖျါ ၂၁န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီး အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ ပူၤကဘၣ်ဟံးန့ၣ်ပူၤဂီၢ်မ့ၢ်အတၢ်ဘၣ်အသး အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်

ဒီဒ် လီၤကဝီၤပုၤထူလံၤဖိ အတၢ်ပိးတၢ်လီ တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢအထူးထီၣ်တဖၣ် ကူၣ်လဲၤမၤကၤဝဲလၢ အဘၣ်ဃးဒီး အဝဲ သ့ၣ် အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢန့ၣ်သါ (မ့တမ့ၢ်) မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢအတၢ် ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်သ့ၣ်ညါတဖၣ် ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအံၤအဘျူး အဖိၣ်တဖၣ် တုၤလီၤတီၤလီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါ အီၤဖဲ (OHCHR 2006: Paragraph 32) န့ၣ်လီၤ.

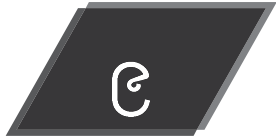
ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤတဖၣ်လၢအဒီဒ် လီၤကဝီၤပုၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢဆါပုၤကူၣ် လဲၤမၤ ကၤဝဲ လၢအဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ် အစဲအ့ၣ်တၢ်ကူၣ်သ့, လံာ် လဲၢ်ဒီး တၢ်သ့မၤပီၤညါဒွဲလၢတဖၣ်န့ၣ်, ထံကီၢ်လၢအတူၢ်လိာ် ICESCR လံာ်ဃးဃာ်တဘျုးန့ၣ် ဒ်အတူၢ်လိာ်ဝဲအသိး က ဘၣ်ပၣ်ဒိၣ်ပးကဲဝဲ လၢကမၤတၢ်အံၤ လၢအဆိန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ပၣ် ဖျါအီၤဖဲ (OHCHR 2013: 20-21, OHCHR 2006: Paragraph 32)လၢ တၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးတဖၣ် အတၢ်ပၣ်ဖျါ ၁၂ အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိး, ဘၣ်ဃးဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၤ, တၢ်လီၤအဒုၣ်အဆၢ ဒီးအ တၢ်ထူးတီၤဂံၢ်ထံးတဖၣ်အဖီခိၣ် လီၤကဝီၤပုၤထူးလံၤဖိ လၢအ မ့ၢ်ပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိတၢ်ပီၣ်သ ကိးလၢ တၢ်သဘျုးအပူၤဒီး တၢ်ဟံးန့ၣ်ပုၤဂီၢ်မ့ၢ် အတၢ်ဘၣ်သး အတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သး အတၢ်ဘျုးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် က

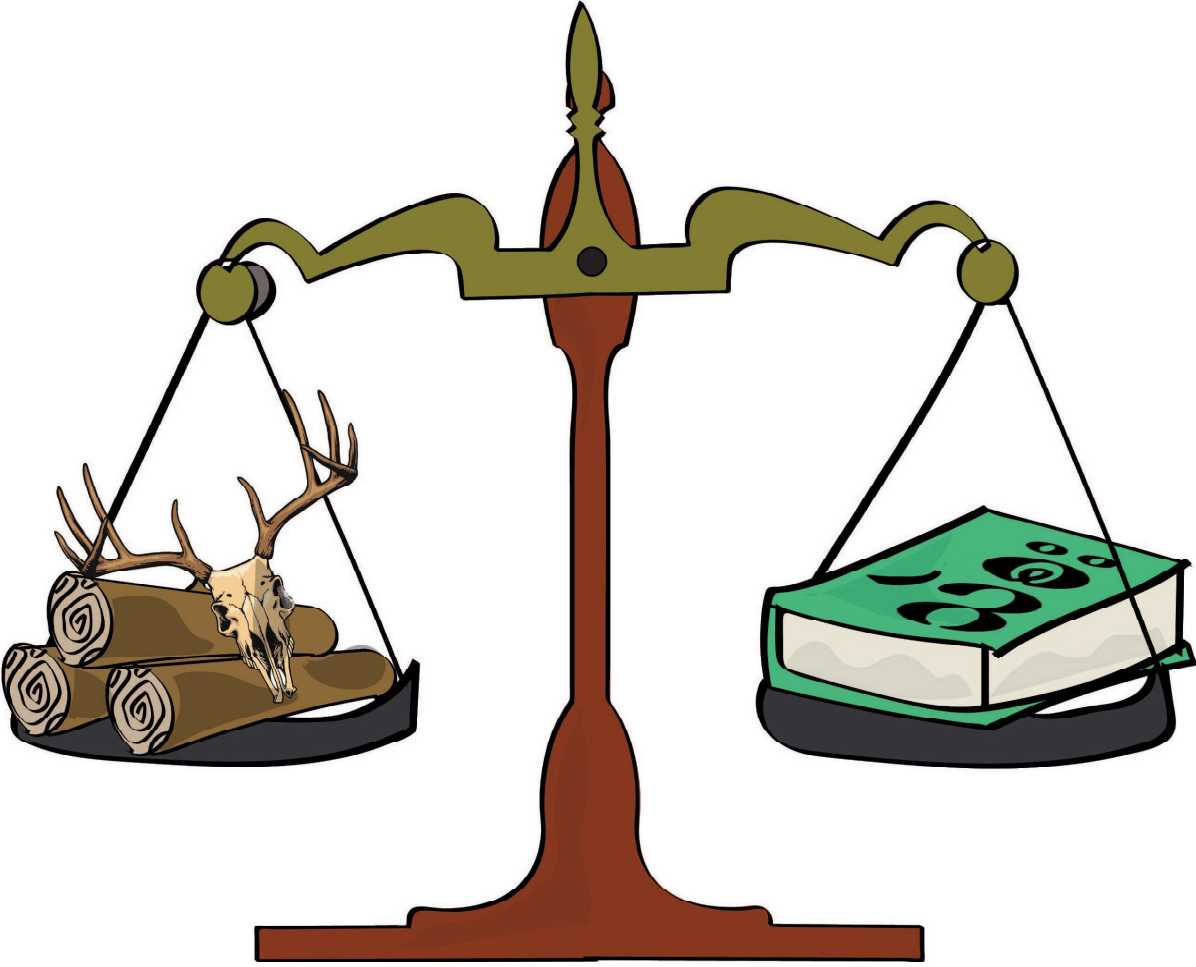

ဘဏ်ပင်ဒိုက်ပးကဲဝဲ ဒီးဒ်အကြားအဘဏ်အသိး, တၢ်ကဘဏ်ပင်
ဖှိုက်သုးကျဲၤဖံးမၤလၢ, လီၢ်ကဝီၤပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ်ဖိ
တၢ်လံၤလၢ အထူးထီၣ်ဆါကူၣ်လဲၤမၤကၢဝဲတဖၣ် အဘျူးအ
ဖှိုက်အဂီၢ်န့ၣ်, ဘဏ်တၢ်ပင်ဖျါဒီးဆီၣ်ထွဲထံကီၢ်လၢ အတူၢ်လိာ်
လံာ်ဃံးဃာ်အံၤဖဲ တၢ်ပင်သ့ၣ်ပင်သးတဖၣ် အတၢ်ပင်ဖျါ ၁၇
အပူၤန့ၣ်လီၤ. **(OHCHR 2013: 20-21; OHCHR 2006:
Paragraph 32).**

သွင်္ဂြိုဟ်သံစး

သွဉ်ပှ်သံစး

(၂၀၁၈နံၣ်, ကိၣ်စၢဖှိၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ် နိၣ်ဂံၣ် -၂၉)
 ၁၃၈၀နံၣ်, ဆံးမုၢ်လါထီၣ် ၁၁သီ
 (၂၀၁၈နံၣ်, လါစဲးပတုဘၢၣ် ၂၀သီ)

၇. ဒီဖှိလါန့ၣ်ပှ်တိၣ်ကိၣ်ကး, ကိၣ်ဒိၣ်လိၣ်ကဝါ မ့တမ့ၢ် ကိၣ်စဲၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ပၣ်ဖျါအတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ် သးဒီး ကိၣ်စၢဖှိၣ် ပဒိၣ်အတၢ်ဘၣ်အသးန့ၣ်.

(ဃ) ပှၤလိၣ်ကဝါဖိတဖၣ် ဒ်အလုၢ်အလၢ်အထူသန့ အက စၢ်ဒၣ်ဝဲအသိး အတၢ်ပၤဃၢ်မၤဂ့ၤ န့ဆၢၣ်သ့ၣ်ပှ်တဖၣ်ဒီး ထံထီၣ်လါတုၤသ့ၣ်ပှ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်အၢၣ် လါပၣ်ပနီၣ်အိၤသ့န့ၣ်လါ.

သံစးလာအဘ၍တၢ်ဘျီကုၤအိၤလာအဘ၍ဃးဒီး တၢ်
သုးကျဲၤန့ၣ်လိၤဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လိၢ်လာ အအိၣ်လိၤဖျဲၣ်
လိၤဟီၣ်, အိၣ်ကလိၤဒီး တၢ်တစူးကါဘၣ်ဒီးအိၤတဖၣ်.

(၂၀၁၈န့ၣ်)

လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ,
လုၢ်လၢ်ထူသန့အိၣ်အသိးဟီၣ်ခိၣ်
လိၢ်လာဘၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အိၤတဖၣ်
တဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးသံးစးအံၤဘၣ်

သံစးလၢအဘၣ်တၢ်ဘျီက့ၤအိၤလၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်
သုးကျဲၤန့ၣ်လိၤဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လိၤလၢ အအိၣ်လိၤဖျဲၣ်လိၤ
ဟီၣ်, အိၣ်ကလိၤဒီး တၢ်တစူးကါဘၣ်ဒံးအိၤတဖၣ်.
(၂၀၁၈နံၣ်)

(၂၀၁၈နံၣ်, ကီၢ်စၢဖျိၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ်သဲးနီၣ်ဂံၢ်-၂၄)
၁၃၈၀နံၣ်, ဆံးမုၢ်လါထီၣ် ၂ သီ
(၂၀၁၈နံၣ်, လါစဲးပတုဘၢၣ် ၁၁ သီ)

၂၆.တၢ်သုးကျဲၤန့ၣ်လိၤဟီၣ်ခိၣ်လိၤ လိၤဟံလိၤပျဲၣ်အိၣ်ကလိ
ဒီး တၢ်တစူးကါဘၣ်ဒံးအိၤတဖၣ် သဲး, နီၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်၃၀ အလိၤခံ
တၢ်ကဘၣ်မၤပျဲၤက့ၤအိၤ ဒ်လၢလၢအံၤအသိးန့ၣ်လိၤ.

၃၀.(က) တၢ်သုးကျဲၤန့ၣ်လိၤဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လိၤတဖၣ်လၢအဘၣ်
တၢ်ပၢ်ဖျါအိၤလၢလၢတဖၣ်အံၤ တဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီး သဲးအံၤ
ဘၣ်.

(ခ) ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လိၤလၢ အဘၣ်တၢ်ပၢ်အိၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး
လိၤကဝီၤပုၤထူလံၤဖိတဖၣ် အမိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢတၢ်ဆဲး
တၢ်လၢဒီး လုၢ်လၢထူသန့တဖၣ်.

တပ်ပပ်ပနီၣ်တၢ်ဂၢၤယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ,
တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆၢၣ်ဖိကၢ်ဖိကရၢၢ်တၢ်မံတၢ်မါ
ပိညါကရၢၢ်တဖၣ်

တပ်ပပ်ပနီၣ်တၢ်ဂၤယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆၢၣ်ဖိကၢ်ဖိကရၢၢ်ဒီး တၢ်မဲတၢ်မိၤပိၤညါကရၢၢ်တဖၣ်

အဆၢဒိၣ်(၃)

၆. တၢ်ပပ်ပနီၣ်တၢ်ဂၤယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ ဒ်အကလုၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ်မ့ၢ်ဒ်လၢ်အံၤအသိးလီၤ.

(ဆ) **တၢ်ဂၤယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤဒ် လီၢ်ကဝီၤကရူၢ်အသိး**
တၢ်ဂၤယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤဒ် မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢ်တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်ဒီး လုၢ်လၢ်ဆဲးလၢအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကစူးကါဟီၣ်လၢ်တၢ်ထူးတၢ်တီၤတဖၣ်လၢတူၢ်ယံၣ်ခိၣ်ထၢအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၢ်ကဝီၤပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤလၢအိၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်ဒ်မိၢ် ပၢ်ဖံဖုအတၢ်န့ၣ်သါအသိး ဒီဒၣ်အသးဒီးစူးကါဝဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ် သ့ၣ်ပုၤ, ကစၢၢ်, ထံကျိၢ်, ထံကွၢ်, ထံကလိၣ်, စွဲကမျိၤ, ကီး, လၢၢ်ကျိၤထီ, လိ, ညၣ်ကလိၣ်, အံၤသ့ၣ်ကီး, ထံပနံၣ်ဒီး သ့ၣ်ဂံၢ်ဝၣ်စဲဲထီၣ်အလီၢ်တဖၣ် ဖဲလီၢ်ကဝီၤ ပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤလၢအိၣ်ဆိးတုၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤတဖၣ် မ့ၢ်ဆုၤထီၣ်တၢ်ဃုၤသက့ၢ်ကညး ဒ်သိးကဒီဒၣ်ဂၤယၢ်တၢ် လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒ်

မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢ်ထးသနူအိၣ်ဝဲအသိးအခါ တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အိၣ်
သ့ဒ်အမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤကရူၢ်တၢ်ဂၤဃၢ် န့ဆၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်
လီၢ်ကဝီၤအသိးလီၤ.

၇. လီၢ်ကဝီၤကရူၢ်တၢ်ဂၤဃၢ်န့ဆၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ အက
လုၢ်ကလုၢ်အပူၤ လီၢ်ကဝီၤပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤအိၣ် လၢ
လီၢ်ကဝီၤတဖၣ်အံၤ အဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် (ICCA) လၢဘၣ်တၢ်ဂၤ
ဃၢ်အိၣ် ဒ်အလုၢ်လၢ်ထူသနူအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိး ကဘၣ်တၢ် ပၣ်ပနီၣ်
အိၣ်လီၤ.

၂၁. လီၢ်ကဝီၤပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤအိၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်
အံၤ အလုၢ်အလၢ်အထူသနူအိၣ်ဝဲအသိး ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ
လၢအဘၣ်တၢ်ဂၤဃၢ်ဃုၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤကရူၢ်လၢတၢ်ဂၤဃၢ်
န့ဆၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ပနီၣ်အိၣ်အခါ ကဘၣ်
တၢ်မၤအိၣ်ဒ်လၢ်အသိးလီၤ.

(က) ပုၤအိၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤပုၤထူလံၤဖိတ
ဖၣ် ဖဲအဃုၤသကွံၢ်ကညးထီၣ်လၢ တၢ်ကပၣ်ပနီၣ် လီၢ်
ကဝီၤ ပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤအိၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်
အံၤ ဂၤဃၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ ဒ်အလုၢ်အလၢ်အထူသ
နူအိၣ်ဝဲအသိး ဆူပုၤအိၣ်လၢ လီၢ်ကဝီၤလၢဂၤဃၢ်န့
ဆၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်အသိးအခါ ကိတိၣ်ဝဲၤကျိၤအံၤ ကဘၣ်

ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သး လၢပဒိၣ်ပပှၢ်ကရၢဒ် သဲစး နီၣ်ဂံၢ်ဒိၣ် (၉), နီၣ်ဂံၢ်ဖိ (က) အသိးအိၣ်ဒီးတၢ်စိကမီၤ လၢကထုးထီၣ် လံာ်ဘိးဘၣ်လၢအ ပာ်ပနီၣ် ဒ်ဟီၣ်ခိၣ် လီၤကဝီၤလၢအဘၣ်တၢ်ဂၤဃာ်လၢ လီၤကဝီၤပှၢ်ထူလံာ် ဖိတဖၣ်ဒီး ပှၢ်အိၣ်လၢလီၤကဝီၤတဖၣ်အံၤ အလုၢ်အလၢ် အထူသန့အိၣ်ဝဲအသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤကဝီၤကရူၢ်လၢတၢ် ဂၤဃာ်န့ၢ်ဆၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤကဝီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ.

(ခ) သ့ၣ်ပှၢ်ပၤဆှၢဝဲၤကျိၤအံၤ ဒ်လံာ်ဘိးဘၣ်လၢအဘၣ်တၢ် ထုးထီၣ်လၢ သဲစးအဒု(က) အသိးကဘၣ်ဆှၢလံာ်ကွဲး ဆဲဆူ ကီၢ်ဒိၣ်/ကီၢ်စဲၣ်, ကီၢ်ရူၣ်ဒီးဝှၢ်ဆၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပၤဆှၢ ဝဲၤကျိၤတဖၣ်လီၤ.

(ဂ) ကီၢ်ဒိၣ်/ကီၢ်စဲၣ်, ကီၢ်ရူၣ်ဒီးဝှၢ်ဆၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပၤဆှၢဝဲၤကျိၤ လၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကဘၣ်သုးကျဲၤစၢၤဖဲတၢ်လိၣ်အိၣ် ထီၣ်ဝဲ ဖဲတၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ဂၤဃာ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤကဝီၤလၢ လီၤကဝီၤပှၢ်ထူလံာ်ဖိတဖၣ် ဒီးပှၢ်အိၣ်လၢလီၤကဝီၤပှၢ် တဖၣ်ဒ် အလုၢ်လၢ်ထူသန့ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဂၤဃာ်န့ၢ် ဆၢၣ်လီၤကဝီၤဒ်ပှၢ်အိၣ်လၢ လီၤကဝီၤအပူၤအခါ ကဘၣ် ဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ကျိၤကျဲၤဒီးအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတဖၣ်လီၤ.

(ဃ) ကိတိဝ်ဝဲကျဲအံၤ ဒ်သဲးစးအဒု(က)အိၣ်ဝဲအသိး မ့ၢ်ဘၣ် သးကျဲကတဲၣ်ကတီၤန့ၢ် တၢ်လီၤလၢဘၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ် လီၤကဝီၤပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီးပှၤ အိၣ်လၢလီၤကဝီၤ တဖၣ်အတၢ်ဂၤဃၣ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဒ်မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢ်ထူ သန့အသိးဒီး ပှၤအိၣ်လၢလီၤကဝီၤကရူၢ်တဖၣ်အတၢ် ဂၤဃၣ်အဟီၣ်ခိၣ်လီၤ တဖၣ်အခါ ကဘၣ်ပၣ်ပနီၣ်ပှၤ အိၣ်လၢလီၤကဝီၤဒီး လီၤ ကဝီၤပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အတၢ် ထံၣ်ဆုံလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီး တၢ်သ့ဟံးန့ၢ်မူဒါဒီးမၤ လၢပှဲၤမူဒါအိၣ်ဝဲဒ်အဃုထၢပၣ်လီၤက ရၢကရိတၢ်ပၢတၢ် ဆုၢ်ကရၢလၢလၢ်အိၣ်ဝဲအသိးလီၤ.

- (၁) ကမံးတံၣ်
- (၂) ဒုသဝီအသိး
- (၃) ကလုၢ်ဒုၣ်ဒါအသိး
- (၄) ဒုသဝီပၣ်ဖိၣ်ဒီးလုၢ်လၢ်တၢ်သးတၢ်ကျဲၤ သန့ဂုၤဂၤအိၣ်ဝဲအသိး
- (၅) အဂုၤအဂၤ (အဒိ-ဒုၣ်ဖိထၢဖိ)

(င) သဲးစးအဒု(ဃ)အသိး ကဘၣ်ဒါန့ၢ် ပိၣ်မုၢ်အစုၤကတၢ် (၃၀%) ဖဲတၢ်ကရၢကရိထီၣ် တၢ်သးကျဲၤပၢဆုၢ်ကရၢ အပူၤ န့ၢ်လီၤ.

- (စ) ဟိန်ခိန်လီၤကဝီၤလၢ ဘၣ်တၢ်ဂၢၤဃၢ်ခိဖျိလီၤကဝီၤပှၤ ထူလံၤဖိဒီးပှၤလၢအိၣ်လၢလီၤကဝီၤဒ် လုၢ်လၢ်ထူသန့ အိၣ်ဝဲအသိးဒီး ဟိန်ခိန်လီၤကဝီၤလၢဘၣ်တၢ်ဂၢၤဃၢ် လၢလီၤကဝီၤကရူၢ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကူၣ်သ့ကျိၤကျဲဒီးတၢ် ကူၣ်တၢ်ဆးလၢအ လိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်ဃုဝဲတၢ်မၤစၢၤသ့ ဝဲဒ် ဆူသ့ၣ်ပှၤခိန်န့ၢ်(မ့တမ့ၢ်) ပၤဆှၢခိန်လၢအဘူးဒီး အီၤလီၤ.
- (ဆ) သ့ၣ်ပှၤခိန်န့ၢ်(မ့တမ့ၢ်) ပၤဆှၢခိန်လၢဘၣ်ထွဲဒီးလီၤကဝီၤ အံၤ ဒ်သဲစးအဒု(စ)အသိး ဖဲတၢ်ဃုအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကူၣ် သ့ကျိၤကျဲဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးအဖီခိန် ကဘၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤ စၢၤဝဲ ခိဖျိတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤသ့လၢ ဝဲကျိၤဘၣ်ထွဲတဖၣ် အအိၣ်န့ၢ်လီၤ.
- (ရှ) သဲစးအဒု (က) အသိး လီၤကဝီၤပှၤထူလံၤဖိဒီးပှၤအိၣ် လၢလီၤကဝီၤတဖၣ်အံၤ အတၢ်ဂၢၤဃၢ်ဟိန်ခိန်လီၤဒီး လီၤကဝီၤကရူၢ်လၢ အဂၢၤဃၢ်ဟိန်ခိန်လီၤတဖၣ် လၢ လီၤ.ဘၣ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ်အီၤတဖၣ် ဒီးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘူၣ် လၢထံလီၤကိၢ်ပှၤ/ထံဂုၤ ကိၢ်ဂၤပှၤသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိလၢအဆိၣ်ထွဲဒ်တၢ်ကူၣ်သ့ကျိၤ ကျဲဒီးစ့မိၢ်ပှၤတဖၣ်အခါ တၢ်ကရၢ ကရိလၢဘၣ်တၢ်ဒုး အိၣ်ထီၣ်လၢ ပၤဆှၢသုးကျဲၤကရၢ ဒ်သဲစးအဒု (ဂ) အသိး

အံၤ ကဘၣ်သံၣ်ခွဲၣ်သုးကျဲၤန့ၣ်တၢ် ဒ်သဲစး လၢဘၣ်တၢ် ပၣ်ဂၢ်ပၣ်ကျၢၤဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲအသိးလီၤ.

(ည) လီၤကဝီၤပှၤထူလံၤဖိဒီးပှၤအိၣ်လၢ လီၤကဝီၤတဖၣ်အံၤ အတၢ်ဂၢၤဃၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဒီး လီၤကဝီၤကရူၣ်လၢအဂၢၤ ဃၣ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတဖၣ်အပူၤ မ့ၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ် ဘျၢတမံၤမံၤအခါ ပှၤလၢအမၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ အံၤ အဘၣ်တၢ် စံၣ်ညီၣ်အီၤဒ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ အဂီၢ် သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်န့ၢ် မ့တမ့ၢ် ပၤဆှၢ်ခိၣ်လၢအဘူးဒီးအီၤ အံၤ ကဘၣ်မၤစၢၤဒီး သုးကျဲၤစၢၤတၢ်လီၤ.

